

Karš aktivizē dzīvības apdrošināšanu

OLAFS
ZVEJNIEKS

Apdrošināšanas nozare Latvijā šī gada pirmajā ceturksnī ir piedzīvojuši sen neredzētu izaugsmi – apdrošināšanas prēmijas pieaugušas par 15%, bet atlīdzības – pat par 40%, liecina Latvijas Apdrošinātāju asociācijas (LAA) apkopotie dati.

Lai gan divciparu prēmiju pieaugums bijis visos lielākajos apdrošināšanas veidos – dzīvības par 21%, veselības – par 13%, KASKO – par 16%, OCTA – par 13%, bet īpašuma apdrošināšanā – par 12%, tomēr šajā sarakstā īpaši izceļas dzīvības apdrošināšana, kuras parakstīto prēmiju apjoms viena ceturksņa laikā audzis par piekto daļu. "Gada sākumā parasti tiek pārslēgta daļa dzīvības apdrošināšanas līgumu, taču pieaugums par veselu piektdaļu liek domāt, ka pašreizējie kritiskie ģeopolitiskie un sabiedrības veselības notikumi likuši cilvēkiem vairāk aizdomāties par savu nākotni, rūpēties par ģimeni un uzkrājumiem, iegādājoties dzīvības apdrošināšanu," domā

TIMURA SUBHANKULOVA FOTO

Latvijas Apdrošinātāju asociācijas prezidents Jānis Abāšins: "Dzīvības apdrošināšanas prēmiju pieaugums par veselu piektdaļu šī gada pirmajā ceturksnī liek domāt, ka pašreizējie kritiskie ģeopolitiskie un sabiedrības veselības notikumi likuši cilvēkiem vairāk aizdomāties par savu nākotni, rūpēties par ģimeni un uzkrājumiem."

LAA prezidents Jānis Abāšins. Arī apdrošināšanas atlīdzību izmaksu pieaugumā lielākais īpatsvars ir tieši dzīvības apdrošināšanas

atlīdzību izmaksu pieaugumam – tās pirmajos trīs mēnešos ir sasniegušas 42 miljonus eiro, kas ir par 94% vairāk nekā pērn šajā laikā.

Pārskats par apdrošināšanas sabiedrību parakstītajām prēmijām un izmaksātajām atlīdzībām 2021. gada 4 ceturksņos Latvijas Republikā sadalījumā pa apdrošināšanas veidiem

(kopā pa dzīvības un riska apdrošinātājiem)*

2021. gads apdrošināšanā Apdrošināšanas veids	Parakstītās prēmijas, bruto			Izmaksātās atlīdzības, bruto		
	EUR	Īpatsvars tirgū, %	pret iepriekšējo gadu, %	EUR	Īpatsvars tirgū, %	pret iepriekšējo gadu, %
Dzīvība	149 959 631	25,7	7,8	79 335 746	22,6	-8,8
Veselība	108 532 401	18,6	9,7	81 056 456	23,1	13,7
Īpašums	93 873 656	16,1	17,7	54 456 493	15,5	20,5
Sauszemes transports (KASKO)	90 916 071	15,6	6,3	65 052 724	18,5	5,6
Sauszemes transp. īpašn. CTA, iesk. OCTA	80 003 037	13,7	-11,0	53 748 260	15,3	-5,0
Vispārējā CTA	17 730 028	3,0	13,0	4 468 338	1,3	14,0
Nelaimes gadījumi	13 535 410	2,3	10,4	5 025 112	1,4	10,6
Galvojumi	10 413 386	1,8	-10,3	795 786	0,2	1 565,7
Ceļojumi (palīdzība)	10 302 247	1,8	29,7	2 448 282	0,7	-23,9
Dažādi finansiālie zaudējumi	3 551 229	0,6	10,8	2 790 743	0,8	38,7
Kravas	3 385 344	0,6	29,8	278 508	0,1	-76,0
Kuģi	821 707	0,1	-44,0	1 086 983	0,3	-63,6
Kredīti	435 251	0,1	14,8	181 873	0,1	-49,4
Kuģu īpašnieku CTA	151 565	0,0	59,6	5 080	0,0	100,0
Dzelzceļš	145 587	0,0	-12,1	6 333	0,0	-64,8
Citi *	105 328	0,0	24,8	70 983	0,0	-9,2
Kopā	583 861 878	100,0	6,4	350 807 700	100,0	3,2

* gaisakuģu īpašnieku CTA, gaisakuģu un juridisko izdevumu apdrošināšana Dati: LAA

Latvijas dzīvības apdrošinātāju pārskats

Apdrošinātājs	Parakstītās prēmijas bruto			Izmaksātās atlīdzības bruto		
	EUR	Īpatsvars tirgū, %	pret 2020.g., %	EUR	Īpatsvars tirgū, %	pret 2020.g., %
Kopā dzīvības apdrošinātāji	185 600 732	100	8	106 603 283	100	-4
CBL Life	26 446 207	14	10	11 676 164	11	7
SEB Life and Pension Baltic	23 681 940	13	-28	24 702 495	23	-15
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Latvijas filiāle	46 616 691	25	29	16 135 001	15	32
ERGO Life Insurance SE Latvijas filiāle	49 255 440	27	10	38 044 257	36	8
Mandatum Life Insurance Baltic SE Latvijas filiāle	2 669 528	1	-25	2 540 171	2	-70
Swedbank Life Insurance SE Latvijas filiāle	36 930 926	20	25	13 505 195	13	-11

* iekļauti FKTK apkopotie "Apdrošināšanas kompasa" dati Dati: LAA

PUBLICITĀTES FOTO

"SEB Life and Pension Baltic SE" valdes locekle Kristīne Lomanovska: "Pateicoties saprātīgai valsts politikai pensiju uzkrājumu jomā un nodokļu atvieglojumiem, pensiju uzkrājumu tirgus Baltijā ir samērā labi attīstīts, ar pietiekami plašu produktu portfeli, tādēļ nedomāju, ka Baltijas apdrošinātāji un bankas īpaši steigsies ieviest jauno Paneiropas pensijas pakalpojumu."

"Tas ir unikāli straujš atlīdzību izmaksu pieaugums dzīvības apdrošināšanā, un to ir veicinājis vesels apstākļu kopums. Protams, tiek izmaksātas atlīdzības par apdrošināšanas gadījumiem – par cilvēku nāvi, slimībām un citiem negadījumiem. Tāpat, iespējams, daudziem līgumiem pienācis gala termiņš, kā arī cilvēki izņem uzkrājumus, lai tie būtu pieejami uzreiz, tā teikt, "uz rokas," skaidro J. Abāšins. "SEB Life and Pension Baltic SE" valdes locekle Kristīne Lomanovska vēl piebilst, ka līdzīgi procesi vērojami arī abās Baltijas kaimiņvalstīs, kas liecinot, ka visās trijās valstīs pamazām nostiprinoties uzkrājumu kultūra un uzlabojoties iedzīvotāju materiālais stāvoklis. "Kopumā Baltijas apdrošināšanas tirgus aug ar veselīgu tempu – astoņu līdz desmit procentu pieaugums gadā. Protams, ir vēl kur tiekties – kopējais uzkrājumu apjoms Latvijā, salīdzinot ar uzkrājumu apjomu Rietumeiropā, vēl ir zems. Tas skaidrojams ar laiku – Latvijā uzkrāj divdesmit gadus, bet Rietumeiropa to dara vairāk nekā simts gadus," saka K. Lomanovska.

Līderis – veselības apdrošināšana

Lielākais apdrošināšanas veids pēc prēmiju apjoma gada sākumā bijusi veselības apdrošināšana, kas pandēmijas laikā jau tradicionāli piedzīvo izaugsmi. Iemesls ir nepieciešamība nodrošināt privāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību laikā, kad valsts sniegto pakalpojumu

saņemšana ir apgrūtināta. Savukārt procentuāli straujākais prēmiju pieaugums – par 115% – bijis ceļojumu apdrošināšanā, kas skaidrojams ar ceļošanas atsākšanos pēc pandēmijas ierobežojumu mazināšanas. Vēl daudz straujāks pieaugums bijis ceļojumu apdrošināšanas atlīdzību izmaksās – par 423%, un iemesls ir tas pats – pandēmijas ierobežojumi ir mazināti, ceļošana atsākusies, un lielākā daļa polišu sedz arī ar Covid-19 saistītas izmaksas, kas tomēr joprojām ir aktuālas ceļošanas laikā. Atlīdzības pieaugušas gan veselības apdrošināšanā (+35%), gan KASKO (+27%) un OCTA (+9%) veidos. Kopumā tas apliecina sabiedrisko un ekonomisko aktivitāšu atsākšanos pēc Covid-19 laika ierobežojumu mazināšanas.

Jānis Abāšins saka, ka izteikti vērojama dzīvības apdrošināšanas tirgus tendence pēdējos gados ir izmaksu samazināšanās. "Manuprāt, šis process sākas ar uzņēmuma "Indexo" ienākšanu tirgū un tā publisko kritiku par uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas produktu izmaksām, kaut gan ir tirgus eksperti, kas apgalvo, ka izmaksu samazināšanās process sācies jau dažus mēnešus ātrāk. Lai kā arī būtu – izmaksas samazinās jau vairākus gadus no vietas, tas ir nenoliedzami," saka Abāšins.

PEP gaidot

Dzīvības apdrošināšanas lielākais jaunievedums šajā gadā būs Paneiropas pensija (Pan-European Pen-

sion), kas nozarē pazīstama ar abreviatūru PEP. Šim apdrošināšanas veidam ir zināma saistība ar Latviju, jo idejas autors ir Eiropas Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieks un tirdzniecības komisārs Valdis Dombrovskis. Šī pensiju veida rašanās iemesli ir trīs. Pirmais no tiem – pieaugoša cilvēku pārvietošanās darba un sadzīves apstākļu dēļ Eiropas Savienības ietvaros. "Līdz šim pensijas uzkrājumu pārvešana no vienas valsts uz otru bija diezgan sarežģīta. Starp atsevišķām valstīm pastāv vienošanās, kas šo procesu atvieglo, bet visas Eiropas mērogā tādas nav. Tādēļ šī pensiju produkta primārā auditorija ir cilvēki, kuri vairākas reizes mūžā maina valstis, kurās tiek dzīvots un strādāts," stāsta Lomanovska. Otrs iemesls – ļoti dažāda pensiju regulējums dažādās valstīs, kas apgrūtinā pensijas uzkrājumu veidošanu, ja dzīves laikā jāpārvietojas no vienas valsts uz otru. "Ir valstis, kurās dominē darba devēju iemaksas kā Skandināvijā un Nīderlandē, ir tādas, kur viss atkarīgs no privātajām iemaksām, un ir vēl arī tādas, kurās pensiju uzkrājumu tirgus ir relatīvi mazattīstīts. Pēdējā tipa valstīs PEP ieviešana dos būtisku grūdienu tirgus attīstībai," saka K. Lomanovska. Visbeidzot, trešais iemesls PEP izveidei ir vēlme veicināt kapitāla tirgus attīstību – jo vairāk uzkrājumu, jo vairāk līdzekļu investīcijām.

"Pateicoties saprātīgai valsts politikai pensiju uzkrājumu jomā un nodokļu atvieglojumiem, pensiju uzkrājumu tirgus Baltijā ir samērā labi attīstīts, ar pietiekami plašu produktu portfeli, tādēļ nedomāju, ka Baltijas apdrošinātāji un bankas, kas piedāvā pensiju produktus, īpaši steigsies ieviest PEP," domā Lomanovska. "Galvenais šī produkta ieviešanas šķērslis ir stingrais izmaksu rāmis – proti, PEP apkalpojošās organizācijas izmaksas nedrīkst pārsniegt 1% no iemaksu apjoma. Tomēr, jā-saka, ka arī šajā ziņā Latvijā un Baltijā ir samērā laba situācija – 2. līmeņa pensiju fondu izmaksas ir zem šīs robežas, tāpat arī lielai daļai 3. līmeņa pensiju fondu. Tādēļ Latvijā šis produkts būtiskās priekšrocības nepiedāvā, taču Eiropas mērogā PEP var radīt interesantus efektus un izmaksu pazemināšanās vilni. Vēl viens šķērslis ir tas, ka PEP piedāvātajam uzreiz jānodrošina pakalpojums vismaz trijās valstīs, lai attaisnotu Paneiropas nosaukumu," stāsta K. Lomanovska.